

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XXII. ÉVFOLYAM, 245. SZÁM

ÁRA: 50 FILLÉR

1955. OKT. 18., KEDD

Üzemi levelezőink nagy feladata

(K. M.) Aki rendszeresen olvassa a Néplapot, az nap mint nap látja, hogy a lap állandóan foglalkozik Debrecenben és a megyében levő üzemek, gyárak munkájával, az ott dolgozó munkások, műszakiak, igazgatók problémáival. A sajtó mindenkor igyekszik a legjobbakat megjelölni, még jobb munkára serkenteni, és a meglévő hibák kijavításában segítséget nyújtani. Hogyan válhat ez a segítség későbbisé? Ezt számtalan példa, hosszú évek levelezési mozgalmának tapasztalata bizonyítja. Elég csak egy-két újságot fellapozni, egy-két levélből idézni. Imre György, a Gőrdülőcsapágygyártó kutató mérnöke nemrégiben az új technikai eljárások bevezetéséről írt: „Minden lehetőségünk megvan arra — írta —, hogy a legmodernebb és a legtermelékenyebb eljárásokat alkalmazzuk. A sok kezdeti nehézség ellenére már eddig is született eredmények. A Herpai Lajos által kísérletezett szerszám regenerálás felrakó hegesztéssel meggyorsította a munkát, gazdaságosabb termelést jelent, amit az évi 1,5 millió forint értékű szerszámnyag megtakarítás bizonyít a legjobban.”

A sajtóban az ilyen és ehhez hasonló új technológiai eljárások bevezetése, ismertetése mindenképpen segítséget jelent. Másokat is arra ösztönöz, hogy kísérletezzenek, újítsanak, korszerűsítsék a technikat. Egy másik levelemben arról számolt be Imre György levelezőnk, hogy megalkult az ifjú mérnökök és technikusok útját köze a Gőrdülőcsapágygyártásban. Ez a levél egyik indító oka volt annak, hogy a fiatal mérnökök, technikusok munkájáról a Néplap cikket írjon, feltárja munkájuk eredményét, megdicsérelje a helyes kezdeményezést, de egyúttal a meglévő hiányosságokra is felhívja a figyelmet és több segítség adására buzdítsa a gyár vezetőit, és az illetékeseket. A levél nyomán készült cikk, a közös segítség eredménye talán abban nyilvánul meg a legjobban, hogy most már az illetékesek nagyobb figyelemmel kísérik az újfajta munkáját.

A munkáslevezők üzemük jó ismerői. Ismerik saját gyár mindenképpen zsegt-zugát, az ott dolgozó embereket, egymás munkáját, eredményeit és hibáit is. Ezt az évek folyamán szerzett ismeret, gazdag tapasztalatot adhatják tovább leveleikben. Vajon nem szívesen olvastak-e más gyárban is arról, hogy a Génefermentálóban a jobb minőségű dohány előállítás érdekében a fermentálás megkezdése előtt generál-javították a fermentáló gépet s így nemcsak a dohány minősége, hanem a gép kapacitása is nőtt. Vagy ki nem hall örömmel arról, hogy a Gépfermentáló épületét nemrégiben javították, a dolgozók ma már szebb, korszerűbb, egészségesebb környezetben dolgoznak. Az ilyen és ehhez hasonló témájú levelek többet jelentenek a híradásnál. Élhetően tükrözik és bizonyítják azt is, hogy a munkások élete megváltozott, megbecsültek, tisztelik, szeretik őket. Nem egy munkáslevező adott már ennek kifejezést leveleiben, amikor a gyárban folyó termelés mellett arról is ír, hogy zuhanózkodt, öltözött kaptak, korszerű, egészséges épületekben, modern tüköket végezhetik munkájuk-

kat. S ezeket a egyszerű eredményeket — amelyek szinte minden gyárban, minden üzemben fellelhetők — népszerűsítették, közölték a megye munkásai a Néplappal. Leveleik eredménye, hatása minden bizonnyal ezúttal sem marad el: jobb munkára, még nagyobb eredmények elérésére serkent.

Minden időszakban van miről írni munkásainknak. A gyárakban lendülettel folyik a munka, újabb és újabb kiváló eredmények születnek, a régi mellett új sztahanovisták nőnek fel. Ezek a tények, nevek mind tollra, papírra kívánkoznak, hogy ne csak egy üzemben, hanem a megye legelégültebb községében is tudjanak erről.

Most, amikor üzemünk munkássága méltón készül a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójának megünneplésére, amikor az üzemek sora csatlakozott a Kefegyár versenyfelhívásához, van miről lájkoloztatni a megyei sajtót. Kövessék munkásaink Szecska József építőipari munkás példáját, aki szinte naponta tudatja szerkesztőségünkkel a verseny állását, a legfrissebb eredményeket. Legutóbbi levelében így ír: „November 7-e tiszteletére indított munkaversenyben jelenleg a Végvári-brigád tört az ére 197 százalékos teljesítményével. Azonban az én brigádom sem hagyja magát. 139 százalékos teljesítmény jelenleg, de ez a szám az elkövetkező napokban nőni fog. A többi brigád, így a Sári, Bodó, valamint Sipos Julianna brigádja is lelkesen, szorgalmasan dolgozik, becsülettel részt vesz a versenyben.” A többi gyárak és építőipari vállalatok munkásai, brigádjai között is élénk, nemes vetélkedés folyik. Tudassák hát a többi üzemek, gyárak dolgozói is versenyeredményüket, kiváló teljesítményüket, hogy az egész megyében hirt adhasson arról. A Hajdú-Bihar megyei munkások munkaszerepete, becsületes helytállása, kezdeményezése nem egyszerűen nőtt már a megye határain.

A fentemlített eredmények ellenére az utóbbi hónapokban az a tapasztalatunk, hogy az üzemek dolgozóit kevesebb levél érkezik szerkesztőségünkhez. Különösen keveset írnak a Járőrségi Vállalat dolgozói. Hónapok óta nem kaptunk levelet pl. Biró Imrétől, Tóth Ambrustól, Papp Sándor levelezőtől. Az Orvosi Műszergyártól is kevesebbet írnak. Vékás Lajos elvtárs régebben hetente tudósította a lapot a gyárban történelméről, az utóbbi időben azonban elhanyagolta a levelezést. Kecskés Mihály elvtárs, aki szintén az Orvosi Műszergyár dolgozója egyike volt a legszorgalmasabb levelezőinknek, most azonban ő sem ír. A Debreceni Gyógyszergyártól is szinte naponta értesülünk a munka eredményéről. Barnás Jánosné, Szabó Gyula, Malikai Jánosné leveleivel alapján. A Kefegyárból Pataki József levelén kívül az elmúlt hónapban nem érkezett több levél szerkesztőségünkhez.

Régi levelezőink is, az újak is bátran fogjanak tollat. Irjanak üzemük életéről, az ottani eredményekről, de leveleikben tárják fel az észrevett hibákat, hiányosságokat, hogy közösen, egymás munkáját segítve még nagyobb eredményeket érhesünk el.

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése az 1955. évi népgazdasági terv III. negyedévének teljesítéséről

A népgazdaság fejlődését, valamint a dolgozók anyagi helyzetének és kulturális szín-

vonáinak alakulását 1955 harmadik negyedévében a következő adatok jellemzik:

Ipar — építőipar

A szocialista ipar 1955 harmadik negyedévi teljes termelési tervét 102,5 százalékra teljesítette.

Az egyes minisztériumok a harmadik negyedévi teljes termelési tervüket a következőképpen teljesítették:

Közh- és Gépipari Minisztérium	104,3
Szénbányászati Minisztérium	97,5
Vegyipari és Energiaügyi Minisztérium	102,9
Kőnyúzóipari Minisztérium	103,5
Élelmiszeripari Minisztérium	102,1
Építésiügyi Minisztérium	104,9
Országos Erdészeti Főigazgatóság iparvállalatai	92,5
Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium iparvállalatai	103,9

A helyi ipari vállalatok 101,5 százalékra, a kisipari szövetkezetek 97,4 százalékra teljesítették 1955 harmadik negyedévi teljes termelési tervüket.

1955 harmadik negyedévében a szocialista ipar 9,2 százalékkal, ezen belül a minisztériumi ipar 9,3 százalékkal, a helyi ipar 10,4 százalékkal, a szövetkezeti ipar 8,4 százalékkal termelt többet, mint 1954 azonos időszakában.

Az állami építőipar 1955 harmadik negyedévi termelési tervét — előzetes számítások szerint 103,3 százalékra teljesítette.

A harmadik negyedévében az ipar tervén felül többek között jelentős mennyiségű feketeszenet, acélt, hengereit, acélt, benzint, cementet, fűrőgépet, kerekas traktort, pamutszövetet, gyapjuszövetet, kötöttáru, ruházati és élelmiszeripari cikket gyártott.

Bár a legfontosabb iparcikkek nagy részének termelési tervét teljesítették, illetve túlteljesítették, egyes minisztériumi iparvállalatai néhány termékfajtából a tervezettnél kevesebbet állítottak elő. Nem teljesítette például a Szénbányászati Minisztérium barnaszén, az aknaszállító berendezés, a Kohó- és Gépipari Minisztérium a gőzmozdony, a marógép, a híd-szerkezet, a Vegyipari és Energiaügyi Minisztérium a bauxit, a kénsva, a nitrogén műtrágya termelésének harmadik negyedévi tervét.

Az ipar évek óta a harmadik negyedévi végéig jelentősen több ipari terméket bocsátott a külkereskedelem rendelkezésére, mint az előző év azonos időszakában. Az iparvállalatok export szállítási azonban nem voltak eléggé egyenletesek és terszerettek: bár egyes cikkek — köztük több finommechanikai, híd- és gépészeti, és vegyipari terméket — a tervezettnél korábban és nagyobb mennyiségben tudtak át a külkereskedelemnek, más cikkekből — köztük pl. egyes közlekedési eszközökből, szerszámokból — nem teljesítették export áruátadási kötelezettségüket. Egyes ipari minisztériumok és vállalatok import-anyag és gépmegrendeléseiket nem mindig a szükségleteknek megfelelően adták fel, nem eléggé tartották szem előtt a takarékosági követelményeket.

1955 harmadik negyedévi folyamán az ipari vállalatok

állalatai újabb üzembe helyezésekkel bővültek. A Lenin Kohászati Művek elektroacélmű csarnokát 3500 légköbméterrel bővítették. A Szocialista Vasmű erőműveknél újabb — óránként 100 tonna gőz teljesítőképességgel rendelkező — kazán helyeztek üzembe. Megkezdte működését a Borsodi Hőerőmű 30 MW-os II. számú gépegyisége. Az üvegipar fejlesztését szolgálja a Salgótarjáni Üvegyárnál üzembe helyezett IV. sz. hutacsarnok. Simontornyan és Mohácsoson kenyergyárat, illetve sütőüzemet, Egerben tejjelmezelő üzembe helyeztek. Részteljesen üzembe helyezték a miskolci pamutfonódat, mintegy 20 000 orsóval.

Az ipar több területén — elsősorban a gépiparban — jelentős műszaki-szervezési intézkedéseket hajtottak végre: a motorkeverékpáralkatrészek és a gyorsacél-szerszámok előállításánál például egyre szélesebb körben alkalmazzák a precíziós öntést; lényeges munkaidőmegtakarítást jelent a fogaskerekek egyre nagyobb részének hideghűtéssel történő előállítás; szélesebb körben alkalmazzák az öntvények szilárdságát nagymértékben növelő nagytervezési

Mezőgazdaság

A gabonaművek ez évi termelési eredményei lényegesen kedvezőbbek a múlt événél: kenyérgabonából 22 százalékkal, árpból 33 százalékkal többet takarítottak be, mint 1954-ben. Gabonából a szocialista nagyüzemek jóval magasabb termésátlagokat értek el, mint az egyéni gazdaságok: a búza betakarított termésátlaga kat. holdanként 2,9 mázszával, a rozsé 1,3 mázszával, az árpáé 1,8 mázszával magasabb az egyéni gazdaságok átlagánál. A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben a búza betakarított átlagtermése 1,6 mázszával, a rozsé 1,8 mázszával volt magasabb, mint az egyéni gazdaságokban. Egyes állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben lassan haladt a kalászosok behordása, ami jelentős szemvesztést okozott.

A rendkívül csapadékos időjárás következtében az ipari és kapásnövények betakarítása a szokásosnál később kezdődött meg és a kedvező időjárás beállta után sem haladt kellő ütemben. A termés-kilátások kedvezőek: kukoricából előreláthatóan közel 4 millió mázszával, burgonyából közel kétfélmillió mázszával, cukorrépából közel hárommillió mázszával nagyobb lesz a termés, mint a múlt évben volt. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek várható termésátlagai a kapás és ipari növényekből is felülmúlják az egyéni gazdaságokét.

A mezőgazdaság ez év elejétől szeptember 30-ig több mint 4700 traktort, 1690 Universal-traktort, több mint 2800 traktorekét, 740 cséplőgépet és számos egyéb mezőgazdasági gépet kapott. Az aratás munkáját az állami gazdaságokban a vetésterület 82 százalékán végezték géppel, a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben az aratás gépesítése meghaladta a 60 százalékot, a

edést. A tervekben előírt több fontos műszaki-szervezési intézkedést azonban az ipar nem teljesítette. A kohászatban például a frissítő ércnek csak kis részét darabosították, a szénbányaszatban nem alkalmazták a terv által előírt mértékben a nullszekundos robbantást.

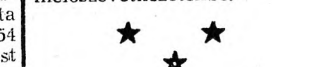
1955 harmadik negyedévében a termelés növekedését a szocialista ipar túlnyomó részében a termelékenység emelkedése révén érte el. A harmadik negyedévében a szocialista ipar termelékenysége 1954 harmadik negyedévéhez képest 7,4 százalékkal emelkedett és ezzel az egy munkásra jutó harmadik negyedévi termelési tervet az ipar 4,9 százalékkal túlteljesítette. A Szénbányászati Minisztériumhoz tartozó iparvállalatok a harmadik negyedévében nem teljesítették a termelékenységi tervüket és az egy munkásra jutó termelési érték alacsonyabb volt, mint a múlt év harmadik negyedévében. 1955 első kilenc hónapjában a szocialista ipar termelékenysége 5,1 százalékkal haladta meg az 1953 azonos időszakának termelékenységét.

Az ipari minisztériumok — egy-két kivételtől eltekintve — a tervezettnél alacsonyabb önköltséggel termeltek. A fontosabb cikkek önköltsége általában alacsonyabb volt, mint a tavalyi színvonalhoz képest csökkent.

gépállományok ebben az évben 22 százalékkal nagyobb területen végeztek gépi aratást, mint az előző évben, a kombájnnal learatott terület 28 százalékkal növekedett. Közel 50 százalékkal több gépi ka-

pálást végeztek, mint az előző évben. A mezőgazdasági gépek — elsősorban az arató-cséplő gépek és az Universal-traktorok felhasználása nem volt kielégítő.

1955 harmadik negyedévében ismét megjelent a termelőszövetkezeti mozgalom: a negyedév folyamán 265 új termelőszövetkezet alakult, 37 000 család 49 000 taggal lépett be a meglévő, illetve az új termelőszövetkezetekbe.

A kenyérgabonabegyűjtés harmadik negyedévi tervét 3,5 százalékkal túlteljesítették és ezzel az 1955/56 gazdasági évben szeptember 30-ig négymillió mázszával több kenyérgabonát gyűjtöttek be, mint az előző gazdasági év azonos időpontjáig. Ebben nagy szerepet játszott a tervszerű állami felvásárlás sikere. Árpából 6,5 százalékkal, zabból 2,6 százalékkal többet gyűjtöttek be, mint amennyit a harmadik negyedévi terv előirányzott. Elmaradás mutatkozott a harmadik negyedévében az állatbenyűjtésben: az összes begyűjtés vágomarhából, vágósertésből és baromfiból nem érte el a tervben előirányzottat. Egyes cikkeknel, így a tojással és a tejnel az összes begyűjtés meghaladta ugyan a tervben előirányzott mennyiséget, de ezt a kötelező beadás elmaradása mellett a szabadfelvásárlás túlteljesítésével érték el. Vágósertésből és vágomarhából a kötelező beadás teljesítése mellett szabadfelvásárlás területén volt lemaradás. Ugyancsak lemaradtak a sertésbeadással az állami gazdaságok is.

Közlekedés

1955 harmadik negyedévében a közlekedés 6,4 százalékkal több árut és 4,8 százalékkal több utast szállított, mint az elmúlt év azonos időszakában. A vasúti áruszállítás a harmadik negyedévében, 8,4

százalékkal volt több, mint 1954 harmadik negyedévében. Vasúton kb. ugyanannyian, távolsági autóbusszon 5,2 millióval többen utaztak, mint 1954 harmadik negyedévében.

Áruforgalom

A kiskereskedelem 1955 harmadik negyedévi eladási tervét 98,4 százalékra teljesítette. A harmadik negyedévi és az első három negyedévi forgalom kerekén 4 százalékkal volt több, mint a múlt év azonos időszakának forgalma. A lakosság mind élelmiszerből, mind iparcikkekből többet vásárolt, mint tavaly.

A fontosabb élelmiszerek közül lisztből 11 százalékkal, sörből 16 százalékkal, cukorrépából 14 százalékkal növekedett a kiskereskedelem eladása, 1954 harmadik negyedévéhez képest. A húselállítás a negyedév második felében némileg javult. A negyedév folyamán a kiskereskedelem mintegy 14 százalékkal több árut adott el, mint a múlt év azonos időszakában.

1955 harmadik negyedévében a nagyobb városok piacaira a termékek összesen mintegy 8 százalékkal több árut hoztak fel, mint 1954 harmadik negyedévében, a piaci áruk színvonalán némileg csökkent. Különösen magas volt a gyümölcsfelhozatal: a megfigyelt piacokra 34 százalékkal több gyümölcsöt hoztak fel a termelők, és a gyümölcsök ára átlagosan 36 százalékkal volt alacsonyabb, mint 1954 harmadik negyedévében. Az állami és szövetkezeti kiske-

reskedelemben a gyümölcs-árak a múlt évhez képest hasonló mértékben csökkentek. Iparcikkekből a tavalyinál jóval több és szélesebb választék készült állt a fogyasztók rendelkezésére. Az iparcikkek közül például 75 százalékkal több bútort, 44 százalékkal több edényáru, 24 százalékkal több kerékpárt, énekesen több építőanyagot vásárolt a lakosság, mint 1954 harmadik negyedévében. Ruházati cikkek közül az eladás kevesebb volt, mint a múlt év azonos időszakában.

Sok olyan cikkből — például egyes gyermekruházati cikkek közül, jobb minőségű cipőkből, női kabátból, tűzhelyből, edényáruk közül, egyes műszaki cikkek közül stb. — amellyel a múlt évben még hiány volt, ez év harmadik negyedévében már elegendő mennyiség került forgalomba. Az áruellátás jelentős javulására ellenére néhány iparcikkből — pl. motorkeverékből, egyes gyapjuszövetekből — nem tudták kielégíteni a keresletet. Jogosan merültek fel kifogások egyes iparcikkek minőségével kapcsolatban is.

A lakosság a harmadik negyedévében lényegesen több tüzelőanyagot vásárolt, mint a múlt év azonos időszakában. (Folytatás a 2. oldalon)

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése az 1955. népgazdasági terv III. negyedévének teljesítéséről

(Folytatás az 1. oldalról)

Szociális és kulturális eredmények

A lakosság egészségügyi és kulturális ellátottsága a harmadik negyedévben tovább javult. Ez év folyamán mintegy 500 orvos fejezte be egyetemi tanulmányait. A kórházi hálózat 400 ágygal, a bölcsődéi férőhelyek száma 700-zal emelkedett. Számos új üzemi egészségügyi létesítményt adtak át...

Az új tanév kezdetéig több iskola építése fejeződött be. Kiskunfélegyháza tiztanteremes, Szolnokon nyolctanteremes, Pusztaszabolcon nyolctanteremes, Székesfehérvárott héténteremes általános iskola létesült.

1955 harmadik negyedévében kiadott művek példányszáma meghaladta a 12 milliót. 25 százalékkal több volt, mint 1954 azonos időszakában. 1955 első három negyedévében több mint 600 tankönyvet adtak ki, 5,2 millió példányban. A filmszínházak látogatottainak száma 1955 harmadik negyedévében meghaladta a 29 milliót, számuk 1954 harmadik negyedévéhez viszonyítva 15 százalékkal nőtt.

Budapest, 1955. október. Központi Statisztikai Hivatal

1956 második felében lesz a Kínai Kommunista Párt VIII. kongresszusa

A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága VI. bővített teljes ülésén, október 11-én határozatot fogadott el a VIII. országos pártkongresszus összehívásáról. A határozat értelmében a Kínai Kommunista Párt VIII. országos kongresszusát 1956 második felében tartják meg.

A VIII. kongresszus napirendjén a Központi Bizottság beszámolója, továbbá a párt szervezeti szabályzatának módosításáról és a nemzetgazdaság fejlesztésére irányuló második ötéves terv irányelveiről szóló beszámolókat szerepelenek. A kongresszus megválasztja a párt Központi Bizottságát.

A VIII. országos pártkongresszus küldötteinek megválasztását 1956. június végéig be kell fejezni. A VIII. országos pártkongresszus napirendjén a Központi Bizottság beszámolója, továbbá a párt és földművelésügyi minisztert, s beszélgetést folytatott vele.

Eisenhower több miniszterrel tárgyal ezen a héten

(MTI) Mint a londoni rádió jelenti, Eisenhower elnök állapotának javulása lehetővé teszi, hogy ezen a héten több minisztert fogadjon.

Tito elnök fogadta a Jugoszláviában tartózkodó szovjet parlamenti küldöttséget

Josip Broz Tito, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság elnöke október 16-án délután fogadta a Szovjetunió Legfelső Tanácsának A. P. Volkovnak, a Legfelső Tanács Szövetségi Tanácsa elnökének vezetésével Jugoszláviában tartózkodó küldöttségét.

Mackevics elvtárs a Szovjetunió új mezőgazdasági minisztere

A Szovjetunió Legfelső Tanácsának Elnöksége Vlagyimir Vlagyimirovics Mackevics elvtársat a Szovjetunió mezőgazdasági miniszterévé nevezte ki.

Beiktatták a kormányzótanácsot Marokkóban

Rabatból jelentik, hogy a marokkói kormányzótanácsot hétfőn reggel hivatalosan beiktatták. Az ünnepélyes beiktatás alkalmával Boyer de Latour főhelytartó beszédet mondott. A kormányzótanács négy tagja kiáltványt bocsátott ki és ebben leszögezi, első feladata olyan reprezentatív marokkói kormány megalakítása, amelyben a marokkói közvélemény minden irányzata képviselhető.

Csóra Lőrinc őszi tervét már közel 130 százalékra teljesítette

A csökmői határ mellett a kőröspusztai településen ifj. Csóra Lőrinc, a Zsáki Gépalomás traktorosa őszi tervét már közel 130 százalékra teljesítette. Ez a kiváló traktoros, aki az őszi országos munkaversenyben a harmadik helyre került, november 7. este telelőse

Hajdúböszörményben, az őszi munka kellős közepén

A hajdúböszörményi pártbizottság a tanács és a tömegszervezetek jól összehangolt munkával, széles aktívahálózattal teremtettk meg az előfeltételét annak, hogy sikerrel végezzék az őszi munkákat. Ebben a városban általában jól működik az operatív bizottság. Helyet foglal a bizottságban a termelési bizottság elnöke, a mezőgazdasági állandó bizottság elnöke, a dűlőbiztosok vezetője, a népfőnökség vezetője, valamint a mezőőrök vezetője is. Hetenként kétszer, kedden és pénteken a bizottság megbeszéli a tennivalókat, kicserélik a tapasztalatokat. A hajdúböszörményi határt kilenc részre osztották fel és mindenki a maga területén az ott megszervezett aktívahálózat útján szerkenti gyorsabb munkára a termelőket — személyes példamutatással elől járva.

Kelemen Géborné, a Hajdú-Bihar Megyei Tanács agro-propagandistája írja, hogy a jól szervezett munka eredményeként lépezt tudnak tartani betakarítási ütemterveiket. S ennek köszönhető, hogy a város határában a cukorrépa területnek mintegy 80, a kukorica területnek több mint 80 százaléka már befejeződött a betakarítás. A napraforgó betakarításával végeztek, és a burgonya elszállítására is a befejezésnél tart.

A betakarítással egyidejűleg állandó feladat a kenyérgabona vetés mielőbbi befejezése. A rosvetést már 119 százalékra, az őszi takarmánykeverék vetési tervet 175 százalékra teljesítették, de elmaradtak a búzavetéssel, mert azt csak mintegy 30 százalékra teljesítették. Hibát követtek el Bőszörményben az őszi árpa vetésénél is, mert még 90 százalékban sem tettek eleget a terv teljesítésének, holott az őszi árpa vetési ideje már régen lejárt.

A Borsósi Állami Gazdaságban 650 holdon már földbe került a búza

A Borsósi Állami Gazdaság a hortobágyi állami gazdaságok közül a legnagyobb. Ez a gazdaság tíz év alatt 5500 hold legelőt tört fel a mezőgazdasági művelés számára. Javítják a szikes, s ez évben már 13 mészszalé is több búzából a holdankénti átlag. Az őszi búzát mint ezer holdon végezték az istállótrágyázást és az őszi kelészek aló orgadagok közül a legnagyobbat, hogy meg nagyobb legyen a termés. A gazdaságban 20 traktor végzi a szántás-vetés munkáját. A tervük, hogy a vetést határterület előtt teljesítsék. Az őszi búzát 650 holdon már elvetették.

3 JELENTÉS 3 DEBRECENI ÜZEMBŐL 20 nappal november 7 előtt

Élénk verseny a lakatosok között a Járműjavítóban. A megye legnagyobb üzeme munkásai lelkesen készülnek november 7-re. A nagy készülődésben nemes versenyzelmükkel leginkább a lakatosok emelkednek ki. Szeptember utolsó dekádjában az alvázlakatosok versenyében Erdéi Ferenc brigádja 149 százalékos eredményével első, Zelenka András brigádja 147 százalékos eredményével második, Gombos Sándor brigádja 147 százalékos eredményével harmadik lett. Október első dekádjában Zelenka András brigádja 148 százalékkal első, Kocsis Lajos brigádja 127 százalékkal második, Erdéi Ferencéé 120 százalékkal harmadikok lettek. A Gombos brigád pedig lecsúszott az ötödik helyre. Most, a második dekádban ismét nagy küzdelem indult a brigádok között az első hely megszerzéséért. A mozdonylakatosok közül a legjobb eredményt Kovács Lajos brigádja 116 százalékkal érte el. Bartók Bálint mozdonylakatos brigádjának 110 százaléka a teljesítménye. A cserejavító lakatos brigádok versenyében Kardos István brigádja 139 százalékkal az első lett. A brigád teljesítménye szeptember utolsó dekádjában 137 százalék volt.

Melyik a legtakarékosabb brigád a Debreceni Gyógyszergyárban?

A Debreceni Gyógyszergyárban a galenus-osztályon dolgozó Petőfi brigád a legtakarékosabban dolgozik. Hosszú idő óta őrzi a brigád ezt a megtisztelő nevet, a november 7-i versenyben „öregbít” a legtakarékosabbnak kijáró tiszteletet. A héttagú férő brigád a szirup alapanyagokkal úgy báblik, hogy azokból a legkevesebb vesz kárba. Nem mindegy, hogy egy szeszes készítményt mikor tesznek a feldolgozó üstbe, meddig főzik, s mikor veszik ki az üstből. A szeszes ugyanis illanó anyag, s a helytelen kezelést úgy bosszálja meg, hogy a levegőbe vész. A gyógyszer minőségét is károsan befolyásolja, mert a gyógyszer hatása a kisebb szesz tartalom miatt lényegesen kisebb lesz. A legtakarékosabb brigád egyben a legszorgalmasabb brigád is, mert teljesítményét állandóan 190-200 százalék között tartja. A feldolgozásra kiadott alapanyagból a minőségi százalék megtartása mellett mindig több gyógyszert készít, mint az előírt. Augusztusban 5784, szeptemberben 4287 forint értékű gyógyszerrel többet adtak a népgazdaságnak.

A kilencgöpes mozgalom élénjárói

A Debreceni Textilgyárban közvetlen a felszabadulási mozgalom után három dolgozó áttért a kilencgöpes mozgalomra. A kilencgöpes mozgalom textilgyári élénjárói: Nagy István, Tóth Imréné és Kiss Imréné hosszú hónapok óta derekasan helytállnak a munkában. A negyedévi állás és a normarendezés ellenére a elmúlt dekádban 137 százalékos átlageredményt értek el. A második, harmadik dekádban és a verseny további folyamán még jobb eredményt szeretnének elérni.

Kiváló sztahanovisták nyomában Huszonkötenc év a famühelyén

Való igazság az, hogy a kegygyári famühely csak nehezen boldogulna Garai Károly művezető nélkül. Garai is biztos álmattalul töltene éjszakáit, vagy még a legjobb falat sem esne jól, ha nem hallaná a marógépek züzsását és nem látná a formálódo kefenyelek szárait a tümenyenes gyorsasággal forgó korongon. Ezt nem én állítom, hanem a dolgozók fogalmazták így, míg Szőlősi elvtárs társaságában elindultunk, hogy megkeressük Garait.

Jó tízperces „nyomozás” után találkozunk vele az egyik műhelyben. Középtertű ember. Barna homlokát őszi haj keretezi, s ha beszél, valahogy mindig a távolba néz.

Amire legbüszkébb a kommunista művészt

Persze, korántsem az ilyen anatómiai ismertetés a legfontosabb. Ennél sokkal hübb és igazabb képet ad: a cselekvés, a tett. Elvügre az emberek jellemét sohasé testalkatuk, vagy épp erejük határozza meg, hanem elsősorban az, hogy mit tesznek, hogyan állnak helyt. Nos, ha Garai elvtárs így mutatjuk be, akkor még inkább a legjobbak között van. Az a húsz évtes harc, mióta dolgozik, az a közel 30 év a famühelyén, megtanította, hogy hol a helye. Megtanította a Falk és a többi tőkés embernyázása, az egész múlt. Talán a legkésebb ólvaít még is az, hogy részleg 80 hónap óta állandóan túltejesíti a tervet, sőt a famühely dolgozói sohasem adták még 120 százalék alatt. Meg kell mondani, Garai Károly, a kommunista művezető különösen erre a legbüszkébb. Mielőtt módszereiről és „műhelytitkeiről” beszélnék, álljon itt helytállásának igazolására egy kis epizód. Az 1944-es nehéz napokban, különösen a németek garázdálkodásának utolsó óráiban bizony mindenki elhagyta a gyárat. De Garai Károly és családja maradt. Hiába zuhogtak a lövedékek, hiába hozták a robbantó patronákat, az ősz művezető nem távozott. Ha SS-ek szomfordáltak a gépház körül, állandóan a nyomokban... „Nekem maradnom kell!” Mikor robbantó lövedék gyújtotta fel a szőrműhelyt, s a kivétejlent túltöltősszag parancsnoka maga is megriadva kiáltotta a lángok közt futkosó Garai felé: „Meneküljön ember, mert maga is megég.” Garai mit sem törődve a pokoli hőszögél, a fenyegető veszéllyel, nyugodtan válaszolt: „Nekem maradnom kell!” Pedig már saját hajléka körül táncoltak a lángok, de ő még akkor is a gépelre és a berendezés megmentésére gondolt. Korántsem feltelemül. Közel volt már a felszabadulás és új, soha nem ismert remények nyíladoztak az emberek szívében. Így elsősorban neki és családjának köszönhető, hogy a gépház nem égett le, hogy a gyár már október 19-e után rögtön segíthette a hős szovjet katonáknak.

Tizenöt országban dícsérik...

A gyár, ahol Garai elvtárs életének jó részét eltöltötte már, most a felszabadulás tizenegyedik évének kezében soha nem ismert lendülettel dolgozik. Eltüzem csillag díszíti a bejáratot és 15 külföldi országban dícsérik a kegygyáriak ügyességét, s milyen jóleső érzés is ezt tudni. Valamikor a tőkés örült, ha néhány külföldi céggel lephetett kapcsolatba, ma pedig már Törökországba, Indiába, sőt Ausztráliába is cimeznek csomagokat. Az öt földrész országai adnak nem egyszer találatot az egyébként szűk gyáruddaron. Kontinenselt nevéit olvashatjuk az útra készülő ládákban, s a vidám stancoló lányok, vagy akár csiszolósok, még saját üdvözlőleveleket is elküldik Közéleket vagy Eszék-Afrika lakóinak. A munkásosztály, ez az óriási és forradalmi erő ma ragyogó tettek sokaságával bizonyítja, hogy tőkésnek nélkül is el tudja vésztetni a gyárat. Tölcseket nélkül, a tőkésnek ellenére: az új szocialista társadalmat felépítéséért! S ebben a harcban zászlót bont, ott jár az élen Garai elvtárs, a famühely vezetője is.

Kétszerez sztahanovista az „öreg”, rövidesen minden bizonyjal a kiváló művezető címet is megszerzi!

KOVÁCS TIBOR

Hajdú-Biharban először Nyíradonyban játszották a Különös ismertetőjel című magyar filmet

Nyíradonyban hetente háromszor játszik a filmszínház. A mozi előadásokon általában zsúfolásig tele a nézőtér. Most meg különösen nagy öröm ért bennünket. A Hajdú-Bihar megyei Mozizumi Vállalat a „Különös ismertetőjel” című nagy sikerű magyar filmet a megye községei közül elsőnek hozták küldte el. Az új magyar film bemutatására

szombaton, október 15-én került sor, diszéladás keretében. A mozi helyiségét zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők. Az új magyar filmet, mint Debrecenben és az ország más városában, ott Nyíradonyban is már az első előadáson nagy sikere volt. Bács Jenő a nyíradonyi kultúrtothol igazgatója

a bih

Alkonyodik. A messzi látóhatáron egyenes csikban talá rozsaszínű éggel, ott halványuló korongja, szinte észrevétlenül rizontra, néhány pillanatra magát teljes nagy lyos kerekében, kezd. A muló percek tik, egyre nyomják. Mintha mocsárba sü a feje látszik, aztán a körzelet fényesedik az is eltűnik a percek

Hárman járjuk a határ

— hármán gyönyörködés estében. Hajzer Andrábad Föld Termelőszövetmúltat meséli, hogy vezetője, meg hogy az ide; terméseredmén Sándor elvtárs a tsz. azomban minden közt, a jövőről beszél, arról, az a világ mahoz egy átkéke az újert lel nemigen tudja lekötöni van — pedig az arról, az bizony megérdeme. Az a tsz. elvtárs szavak.

— Nyolcszáz hold gazdálkodunk. Hogy tavaly 16 forint esetre ségre, addig idén elemunkaegységkénti. Búzából 8 kilogram minden munkaegységért mert a holdankénti haladta a 14 mázsát, sem panaszkodhatunk, a cta a 16 mázsát. Esünk is lesz holdanként mázsa.

— Hogy vannak megok a keresettel? — kért. — Azért legjobb le érdeklődni — hangzolate. — Mondjuk Bozharmadmagával dolgoztaiban, s csak

előlegül 80 mázsa és 11 mázsa a

Az egyének között sem találunk olyan bért, mint ő. Bozsódi K. Kiss István küldte nek volt vagy 200 hold a jöletben, de a szolgál

A

Megszerült film. című novellájához, am lekrázi, hűen adja a hám eredetiségét. Nem asszony, aki könnyelmű mat.

A rendező és a fotó tudta teremteni a székört.

Ebben a világban polgárosszony. Az Ol szileg, erkölcsileg h karakirozva ábrázol nek. A nézőben az a töl feltétlenül meg ke

Ebben a filmben ism Debrecenben is járt sítja meg a csehoti Hitelesen és igazul m nagylelkű, gyöngéd t szemben teljesen köztékszerévé.

Az új, kiváló, sz danivaló maradéktal sörendő játékkal a D sony című filmet D be, október 16-tól 20-

A nagy

a biharkeresztesi Szabad Föld TSZ elnökével

Afkonyodik. A messzi látóhatár szélén, ahol egyenes csíkban találkozik a föld a rozsdásnű éggel, ott jár már a nap halványuló korongja. Először lassan, szinte észrevétlenül rátelepszik a horizontra, néhány pillanatig meg mutogatja magát teljes nagyságában, szabályos kerekében, aztán süllyedni kezd. A múltó percek pedig kényszerítik, egyre nyomják bele a földbe. Mintha mocsárba süllyedne. Már alig a fele látszik, aztán csak egy keskeny körzelet fényesedik a helyen, majd az is eltűnik a percek súlya alatt.

Hárman járjuk a biharkeresztesi határt

Hárman gyönyörködünk az októberi estében. Hajzer András elvtárs, a Szabad Föld Termelőszövetkezet elnöke a múltat meséli, hogy mikor lett a tsz vezetője, meg hogy milyenek voltak az idei terméseredmények. Kenyeres elvtárs, a tsz fiatal agronómus vezetője minden közbeszólásban már a jövőre beszél, arról, hogy milyen lesz a jövő évé, mához egy évre. Nyugtalan, de azért jót lelkésedő fantáziáját a jövőre várja tekőzni az, ami már megérett, pedig az arról való megemlékezés, hogy a jövőre megemlékezni kell a múltat, megemlékezni néhány perccel a múltat, megemlékezni a múltat, megemlékezni a múltat, megemlékezni a múltat.

Nyolcszáz hold földön ötvenötven hektáron. Hogyan? Ugy, hogy míg tavaly 16 forint esett egy munkaegységre, addig idén eléri a jövedelem a munkaegységként 65-70 forintot. Búzából 8 kilogrammot osztottunk minden munkaegységre. Volt miből, mert a holdankénti termésátlag meghaladta a 14 mázsát. De az őszi árpára sem panaszkodhatunk, mert az is megadta a 16 mázsát. És a tengertermésünk is lesz holdanként vagy 30-35 mázsa.

Hogy vannak megelégedve a tagok a keresettel? — Kérdem kíváncsian. — Azt legjobb lenne tőlük megérdeklődni — hangzott az elnök felelete. — Mondjuk Bozsódi Jánostól, aki harmadmagával dolgozik a szövetkezetben, s csak

előlegl 80 mázsa búzát és 11 mázsa árpát kapott.

Az egyének között lámpással keresve sem találunk olyan megelégedett embert, mint ő. Bozsódi János a múltban K. Kiss István kulánál szolgált, akinek volt vagy 200 hold földje. Dúskált a jövedelmén, de a szolgálatnak a napi ke-

nyere sem volt meg nála. A legnagyobb dologióban, aratáskor, kukoricadarát adott a munkásainak.

Es hogy él Bozsódi János, mióta csoporttag? Azóta házat vett, van két tehene, növendékmariája, és minden évben 3-4 szép nagy híztott sertést vág a családja részére. Vajon beszélhetünk-e annál a házmál kenyérgondról, melynél a padástól az utolsó kukóig minden zug gabonával van tele. Előlegosztáskor a tsz valamennyi igája neki szállította a búzát, s így sem tudták egy térére elvinni. Pedig egész szekérkaraván állított be az udvarra. Főhetett a gazda feje, hogy hova rakodják. De azért segített magán, mert 30 mázsát azonnal átadott szabadon az államnak. Bozsódiékknak a zárszámadásig csaknem százezer forintra kerekedik az évi jövedelmük.

Sötétedik. Ahhoz azonban még elegendő a világosság, hogy kigyönyörködhezzük magunkat a búzavetésben. melv

150 holdon üdésüldre festi a barna földet.

Vannak részek, ahol még a barna szín az uralkodó, legtöbb helyen azonban akkora már a vetés, hogy egy kis nyúl nyugodtan meglapulhatna benne és észre sem vennék. E szép látványt azonban már nem állhatja meg szó nélkül Kenyeres elvtárs, a tsz agronómus, hiszen ez már jórészt az ő műve, az ő gondosságát dicséri a szépen fejlődő vetés.

Jól megoldoztuk búza alá a földet. A keverés után vetőszántást végeztünk, s a talajt gyűrűs hergerrel egyengettük meg. Ezután minden hold 100 kilogramm szemcsés műtrágyát kapott, majd tárcsázást és boronálást. Csak ekkor jött rá a vetőgép a magtakaróval. A vetést már szeptember első felében elkezdjük, s még abban a hónapban földbe került az utolsó szem búza is. Az árpánál ugyancsak ez volt a helyzet. Ugy egyengettük a talajt, hogy arra aztán nyugodtan rámehet majd a kombajn, nem kell tartani a géptöréstől.

Es ahogy beszél, ahogy tekintete végig simogtatja a gyenge vetést, az már több a szakember műtetsénél, abban már benne van a rajongás a tenyészma széles határát, benne van a termőföld iránti szeretet. És nem utolsósorban a lelkesedés, a fiatalokra jellemző törehetlen akarat, mely magában hordja a célt, hogy jövőre még

szébbek, jobbak legyenek a szövetkezet terméseredményei.

Mióta tagja Kenyeres elvtárs a Szabad Föld Termelőszövetkezetnek?

— Augusztus elseje óta végzem itt az agronómus teendőket, azelőtt a Biharkeresztesi Járás Tanács tervcsoportjának voltam a vezetője.

Es minek a nyomán határozta el, hogy munkakört változtasson?

— Feleljen arra talán inkább az elnök elvtárs, mivel egy helyről jöttünk,

egyszerre születtek meg bennünk az elhatározás.

A kezdeményező azonban mégis csak ő volt.

Hajzer elvtárs, az elnök, néhány pillanatig gondolkodik, aztán már mondja is, hogy a párt Központi Vezetőségének az év júniusi határozata nyomán érlelődött meg bennünk az elhatározás, tudatában annak, hogy jelenleg egyik legdöntőbb feladat a mezőgazdasági termelőszövetkezetek megerősítése. Azelőtt a járási pártbizottság munkatársa volt, később a járási tanács tsz szervezője lett. Innen kérte magát a mezőgazdaságba, s a párt javaslatára alapján a tagság bizalmából jött ő a biharkeresztesi Szabad Föld TSZ-t vezető. Hogyan? Azt majd a jövő évi eredmények mutatják meg. A jelenlegi állapotok azonban már arra engednek következtetni, hogy ezek az eredmények jobbakk lesznek az ideiekénél.

Közben egészen beesteledett. A határban elcsendesedik az élet, a felhőtlen égen pedig csillagok, a földre fűre pedig leszáll a harmat. Ilyenkor októberben már korán beköszönt a sötétség. Maholnap itt lesznek a hosszú téli esték, unalmukkal, vagy vigasztalással, aszerint, hogy hoi, hogyan használnák ki őket.

A Szabad Föld tagjainak nem kell félni az unalomtól.

Mert ahogy az elnök elvtárs mondja, vigágban nem lesz hiány. De a szórakozás mellett a tanulástól sem feledkeznek meg, ő a marxizmus alapelveit oktatja majd, az agronómus elvtárs pedig a munkaegység számolásra tanítja a tagságot.

Dicsérendő terveikhez sok sikert kívánunk. VARGA BENEDEK

Debrecen felszabadulásának 11. évfordulóját rendkívüli üléssel ünnepli Debrecen Város Tanácsa

Holnap, október 19-én lesz 11 éve annak, hogy a szovjet hadsereg hős katonái súlyos harcok után felszabadították Debrecen. Debrecen Város Tanácsa ezen a napon délelőtt 11 órakor ünnepi ülést tart, amelyen a tanács tagok közül az állandó bizottságok elnökei és a tömegszervezetek küldöttségei vesznek részt.

Az Ebesi Állami Gazdaságból üzenik:

A DISZ-fiatalok dicséretet érdemelnek a sok segítségért

1300 d. szista példás munkája

Alig pár hete, hogy elhangzott a DISZ Hajdú-Bihar megyei és Debrecen városi bizottságának felhívása az üzemi és iskolai DISZ szervezetekhez, hogy vegyenek részt a gazdag termés betakarításában, segítsenek a szorgos őszi munkákban a dolgozó parasztságnak. A felhívásra a diszisták egymás után jelentkeztek munkára és mint a már megelőd vasárnapi munkájuk is igazolta, komoly segítséget nyújtottak a termelőszövetkezeteknek és állami gazdaságoknak. Nagy darab földről törték le a kukoricát, ásták fel a répat.

Pénteken és szombaton Debrecenből ismét sok fiatal ment falura, segítséget nyújtani. A Gépipari Technikum, az Építőipari Technikum és a Csokonai Gimnázium összesen 1300 diszistája indult útnak, tanáraik vezetésével már reggel 7 órakor. Teherautók sora vitte a fiatalokat munkába, s amerre mentek, nótától, kacagástól volt hangos a határ. Alig álltak meg a teherautók a dűlőutakon, a fiatalok máris a repaföldeken voltak, fegyelméleten kezdtek munkához. Fiúk, lányok versenyeztek egymással, ki ás fel több répat, ki tisztogatja meg jobban, ki ér ki hamarabb a tábla végére.

Megnyílt a debreceni képzőművészeti kiállítás

Debrecenben, a Déri Múzeum kiállítási termében vasárnap délelőtt ünnepélyesen nyitották meg a magyar képzőművészek Hajdú-Bihar megyei csoportjának őszi tárlatát. Megnyitó beszédet Ménes János elvtárs, Debrecen Város Tanácsa végrehajtó bizottságának elnöke mondott. A tárlaton a debreceni művészek alkotásain kívül kiállították a nyíregyházi művészek munkáit is. Közel száz olajfestmény, akvarell és grafikai műgyalog anyaga szerepel a kiállításán; Dienes János, Veress Géza, Fegyélyházi László, Menyhárt József, Holló László, Balla László, Rimóczi József, Diószegi Balázs, Nagy Ferenc, Tar Zoltán, Veres Zoltán, Várkonyi Károly, Siky Emil, Sennyei Oláh István, Tóth László, Mór Mihály, Komcz Zoltán és Vincze István alkotásai. A két héti nyitvatartó kiállítás kiválóan anyagát Budapestre viszik, az országos kiállításra. A tárlatot 28-ig mindennap délelőtt 9 óratól este 7-ig lehet megtekinteni.

A léha asszony

Nagyszerű film. Méltó Csehov „Az orvos felesége” című novellájához, amelyből készült. Tökéletes kor- és lélekrajz, hűen adja vissza Csehov mesteri tömörségét, páratlan eredetiségét. Nem új témája a világirodalomnak a léha asszony, aki könnyelműségével, szeszélyeivel tömkréteszi a má.

A rendező és a forgatókönyv írója Szamszonov meg tudta teremteni a századnapi történet borús, nyomasztó légkörét.

Ebben a világban él Olga, az elcényeztetett, élősdipolgárasszony. Az Olga alakító Golikovszkaja művésznő, erkölcsileg helyes jelfogással nagyobbára kívülről karakirozva ábrázol — gyűlöletesnek és egyben nevelésesnek. A nőben az a gondolat támad, hogy ettől az asszonytól feltétlenül meg kell szabadítani az emberiséget.

Ebben a filmben ismét találkozunk Bondarcukkal, a Debrecenben is járt kiváló művészzel, aki remekül változtatja meg a csehovi elbeszélést és alakítja Dimov szerepét. Hitelesen és igazul mutatja meg, mint váltik az önfeláldozó, nagylelkű, gyöngéd tudós — aki az anyagi érdekekkel szemben teljesen közönyös — egy durva, léha asszony játékszerévé.

Az új, kiváló, színes szovjet filmalkotás a csehovi mondanivaló maradáktalan tolmácsolásával és a művészek elősrendű játékával a legjobbak közé sorolható. A léha asszony című filmet Debrecenben a Vig Filmszínház mutatja be, október 16-tól 20-ig.

A nagyítóval néz az egyik jelenet.

Irodalmi est a Mickiewicz-émlékév alkalmából

A Mickiewicz-émlékév alkalmából az Országos Béke-tanács és a Lengyel Olvasóterem hétfőn irodalmi estet rendezett. A Lengyel Olvasóteremben megtartott ünnepségen Adam Mickiewicz-ről Sötér István Kosuth-díjas, a Magyar Tudományos Akadémia levelezőtagja, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora tartott előadást.

SZÓVAL: KULTÚR?

— KODÁLY ZOLTÁN ÍRÁSA NYOMÁN —

tehát még az a jelentése, hogy nem írásban, hanem szóban, élő szóban. Van azonban e szónak egyéb jelentésváltozata is. Pl.: Jelenti azt is, hogy röviden, egyszerűen stb. „Ezen ember iszákos, kártyás, verekedő, pazarló, szóval; minden vétek megvan benne.” A szóval jelentésének Kodály is sorol fel még néhány változatát. Megemlíti, hogy olykor ironikus színt ölt: „Arpadina lapozgatja verseit, szóval: kereste arcképe eszméjét.” (Gyulai: Nők a tükör előtt). Előfordul az is, hogy nem túrve tovább a beszélő mondókáját, közbevágunk pl.: Szóval jössz, vagy nem? stb.

AZ EMLITETT PÉLDÁK a szóval helyes használatára utalnak, de ezek a mai nyelvben egyre inkább elenyésznek. Jellemző, hogy már az 1935-ben megjelent Magyar Nyelvőr is foglalkozik a szóval helytelen használatával és többek között megjegyzi: „Szóval: csupa ugrázkodás, gondolat és szóelharapás. Szóval nem helyes, nem okos, nem szép. Sőt veszélyes és büntető dolog, hogy az értelem nélküli összefüggés és nyelvtisztelet rovására ennyire élnek, vagy inkább visszaélnék ezzel a szóval.” (Nyr. LXIV. 141.)

A szóval egyre inkább töltelékessé vált és ma már az levél által meg nem írhatók, de: ez más héte szóval akarok mindentől szólnom.” M

Helyesírási Szabályzatban pedig 35 változata szerepel a kultúr-szónak. Kodály Zoltán feljegyzései alapján pedig már több, mint 100 a kultúr-összetételek száma. Napjainkban beszélünk „Kulturceikk Igazgatóság”-ról, „Budapesti Kulturceikk Kiskereskedelmi Vállalat”-ról (mely ezen a címen egészségügyi papírt is árusít), kultúr-madzagról (nyakkendő), kultúr-kajáról (sütemény), kultúrcakajról (lársaságba éppen nem illó nevetés) stb.

Az utóbbi példák győznek meg arról, hogy a kultúr-szó a gyakori kapcsolat következtében kezd el elveszteni eredeti jelentését és egyre gyakrabban vesz fel, az előző szóhoz hasonlóan, az eredeti jelentésével csaknem teljesen ellenkező, sőt olykor ironikus jelentést is. (Kultur-mosoly, -kacaj... épp a kultúrálatlanságot jelenti!)

Vessük hát ki nyelvünkbeli a számunkra idegen kultúr-összetételeket és használjunk helyettük megfelelő magyar szavakat, ahol csak lehet. (Pl.: kultúr-csoport helyett művészeti-csoport is igen jól megfelel, stb.)

Kodály írja Lőrincze: Nyelv és élet című művének előszavában: „A küzdelem a szebb, jobb magyar nyelvért, nem kiállítás, ezt a nyelvvelő mozgalom történetéből is látjuk.”

GYOMLALJUK KI nyelvünk dudvát. „Szóval: kultúr helyett legyen „tettel, kultúra!” Nagy Andor

SPORT

NAGYSZERU JATEK — POMPAS GYOZELEM

Magyarország-Ausztria 6:1 (1:0)

Góllövők: Czibor (2), Tichy, Kocsis, Tóth II. és Puskás, ill. Grohs

(Kiküldött tudósítónktól.)

Már több mint huszonegy óraja, hogy véget ért a magyar-osztrák labdarúgó-labdargó találkozó, de aki jelen volt, az még most is határozottan állt van annak a pazar játéknak, amelyet Magyarország kiváló labdarúgói nyújtottak. A századik magyar-osztrák mérkőzés volt ez a ritka jubileumhoz, a miénk lették az a nagyseri játékokkal, amelyet a mérkőzés első fél percében, majd 1:1 után, a második félidőben nyújtottak.

1902. október 12-én, Bécsben volt az első magyar-osztrák, és most ötvenhárom év után a századik, a magyar fővárosban. A mérkőzés a legújabbhoz sok-sok felelőtlenséget emleget. Az első, az első, amelyen a magyar csapat 5:0 arányú vereséget szenvedett — talán az, hogy rekordbűvölt volt. Az addigi százas nézőszámok után ötszázan néztek végig a válogatott mérkőzést. A tizenkettődik hatodjára volt válogatott Schlosser Imre, minden idők egyik legjobb labdarúgója, akit most a századik mérkőzésen az a nagy megfeszítéses, hogy ő vezette el a kezdőrájárat a közönség világhírűsége közt. Könyves szemmel emlékeztet, vissza a népszerű slózi arpa harmadik válogatott mérkőzésre, amelyen az osztrákok ellen szerepelt (utólag 1927. április 10-én, Bécsben), de különösen az 1909. május 2-án lejárt 12. magyar-osztrákra, amikor — két gólyal — először győzött Bécsben a magyar válogatott igaz, a mérkőzés után a magyar csapatnak meg kellett szűnie a pályáról. Így mezeben, futbalpályán, de még így is közpárolt halmozották el a bécsei a magyar „11-et”. Aztán a többi nagyseri csapat, mind, mind kedves emlék. Hol kéne FTC, hol kéne MTK játékos szerepelt. Későbbi sora kapak helyi nemzeti válogatottunkban a Bocskaiké, Jankovicsok, Markos és Vincze egyaránt 6-5, Vágó 3, Telki, Molnár, Palotás és Eöry-Engelhardt 1-1 alkalommal szerepelt az osztrákok ellen. Közben a magyar közönség sokszor tanúja volt a nagyműlt „Wundermannschaft” kiváló játéka, Sindelar vagy Sesta ragyogó alakításának, minden magyar-osztrák itt is, Bécsben is „esemény” volt a labdarúgó-szurkolóknak, a 84.

összeesapás érdekessége: Puskás ekkor volt életében először magyar válogatott, mindjárt góllal mutatkozott be. Azóta — az elmúlt vasárnapit is beleértve — az osztrákok kapuját tíne Schlosser (22) és Schaffer (16) ritkán több gólt nyújtott szomszédunk halójába. Az utóbbi években sora mindig magyar siker született, 1950. május 14. óta nem született Magyarország mérkőzés Ausztria ellen!

Es most, a századikon, minden eddigi felülmúló játékkal újabb pompás győzelem született, 6:1-re nyert válogatott csapatunk, annyira, mint 1949. május 8-án, amikor addigi legnagyobb győzelemünket arattuk. Akkor csak a második sora kapak helyi nézők, amelyen az egész csapat. Nehéz eldönteni, hogy ki volt a legjobb, ember legyen a talpán, aki például Bozsik és Puskás nagyseri játéka között különbséget tud tenni. Elteklik egyik legjobbjait nyújtottak. És Puskás milyen csodálatosan szép gólt lőtt! Azért érdemes volt felidézni a szurkolóknak Debrecenből, kiváló volt Czibor, Lantos, Buzászkly, helyenként Kárpál is, megelégedt Tóth II., Kocsis és a kevés labdát kapott Farkas, s kivételesen csak Szojka, Kertész (aki az első félidő második felében lecserelelt) és Tichy szerepelt. Az osztrákok igen gyengén játszottak, az osztrák szurkolókat azonban öltötte vizsgázták. A kiegészítő góllal például olyan zenobont csaptak, a kereplőkkel, téleléssel és trombitákkal felszerelt nézők, hogy majd meg-meg remegett bele a 105 000 nézővel telt Népstadion.

A 100. magyar-osztrák válogatott mérkőzés napján azonban nemcsak nagyválogatottunk, hanem a többi magyar együttes is nagyseri győzelmet aratott. Az illk Budapesti 90-ra vertek egészen nagyvonalú játékkal az osztrák híket. A debreceni szurkolóknak a legújabb, a volt D. Puskás játékos — aki most az OZD Vasasban szerepel — igen jó teljesítményt nyújtott a hátdőszakban. Bécsben a B-válogatott Hédgkuti, Búrcsik és Sándor vezérletével 5:3-re nyert, míg Utánpótlás válogatottunk 6:2-re győzött idegenben. A négy mérkőzés gólaránya 26:5! Kiváló teljesítmény!

Bajnoki reményeket rombolt szét a D. Törökvs...

D. Törökvs—Bp. Vörös Meteor 3:0 (1:0)

(Tudósítónktól.)

Igazgalmos, szép, jóarú mérkőzés volt a labdarúgó-bajnokság utolsó bajnoki reményeket rombolt szét vasárnap délután a nagyerdő Stadionban. Jóléso volt látni a telkesen kiüzd debrecenieket, a támadójátékban feljavult Törökvs védőket, akiknek együttes munkája eredményesebb volt. Bp. Vörös Meteor ellen aratott a váralanul nagy gólarányú — 3:0-as győzelmet.

Ötven debreceni szurkoló izgatott, hogy a D. Törökvs folytatása sikeres öszi szereplését. A rangadó izt mérkőzés az öszi idény legizgalmasabb mérkőzését hozta. Az eseményekhez tartozóan a mérkőzés nagygyűlés részében a debreceniek támadtak. Az első húsz percben debreceni rohamok voltak. A 12. percben Zilah (több védőkést, de klessele az alapvonalról pontosan Imrihez továbbított, akiknek fejese révén szerzett vezetést a D. Törökvs — 1:0. Több debreceni gólhözvet kihagyása után fokozatosan lendült játékaiba a Bp. Vörös Meteor. Mezzidőben szépen adogatott csatárai, de kapu előtt a szinte „svájci rezes” alkotott debreceni védelembe ütköztek. Szünet után a megelégedt játék szűrésse változott. A 4. percben Papp mérészt elővezetés után, Kertész pattanó labdát Horváth István ledította az üres kapura — s a labda a felső kapulőről pattant vissza a mezőnybe. A 8. percben már a D. Törökvs góllá érett támadás láttuk, Komlóssy-Bánki kapta a labdát, Komlóssy meg a fejevel a labdát. Bánki látva, hogy Fekete és Komlóssyra helyezkedett a Bp. Vörös Meteor védelme, egyéni játékra szánta el magát és a kapu felé tört. Amikor kétségbeesve igyekezett támadni s még Horváth kapus is kijött kapujából, Bánki perdített lövése a mezzidőben védők mellett jutott a kapu jobb sarkába 2:0. Nem csökkent az íram s a heveségekkel tulajdonítható, hogy Csüllögh és Szenyosi összeesapás után Gurszki játékevezésén talán túlzogruen — 11-esét írt a D. Törökvs ellen. Mindenki gólt várt, de az idegeskedő Mészáros lövéséből Papp előbb kiütötte, majd rávetéssel megsebesít a labdát. A 27. percben Bánki lövése után Komlóssy c pattant a labda, aki 4 méterre vágta a hátába a labdát 3:0. Ekkor végleg „két-

vállra” fektét a Bp. Vörös Meteor, a D. Törökvs tetészes szerinti irányította a játékok, nyomászó főhősné a kétgólos Horváth. Egyéni Papp végig kitűnően védett, a 11-es kivédece bra-vúrós teljesítménye volt. A védelemből Domán és Csüllögh nyújtott magas színvonalú játékok. Mészáros nehézségek fordult, sokszor kénytelen volt fejevel a mezőnyben. Simonyi a védekezésben nyújtott kifogástalan teljesítményt. Nótás hasonlóan játszott. A támadásban Zilah volt a „primhegedűs”. Labdarúgásában, átadásával és labdavezetésével bizonyult a legjobb debreceni csatárnak. Bánki szünet után ellenállhatatlan volt. Kár, hogy az első félidőben gyengébben játszott. Imri keveset küzdött a mezőnyben. Rutinját inkább a kapu előtt használta, mint az egy alkalommal góllá, Fekete és Komlóssy. Fekete meinte a védők segítségére, de kivették részüket a támadásokból is.

A Bp. Vörös Meteor együtteséből Horváth — kapus, Nagy II. Debrecenben is ismert középpályás, de az első félidőben nem tudott ki — Gurszki jól vezette a mérkőzést.

D. Törökvs—Bp. Vörös Meteor 3:0 (1:0). D. Törökvs: Papp — Molnár, Domán, Csüllögh — Simonyi, Nótás — Komlóssy, Zilah, Bánki, Imri, Fekete. Góllövők: Imri, Bánki és Komlóssy.

Az NB II. Keleti-csoportjának többi eredménye: Szegedi Haladás-Salgótarján Vasas 1:0 (1:0), Gódlóví. Dózsa—Békéscsaba Építők 1:0, Bp. Törökvs—Ceglédi Törökvs 1:0, Kecskeméti Dózsa—Nyiregyházi Építők 3:1, Peresice Bányász—Ózdi Vasas 2:0, Miskolci Törökvs—VL KISTEXT 4:2, Kecskeméti Honvéd—Bp. Szikra 1:1.

A BAJNOKSÁG ÁLLASA

Table with 3 columns: Team, Points, Goals. Lists teams like Szeged, Bp. V. Meteor, Gódlóví, etc.

TOTOEREDMÉNYEK
A 12 találatos szelvény: 1 2 1 x 1 1 2 2 töröve, töröve 1 x 1 1.
Hatvannégyen érték el tizenkét találatot. A nyereményösszeg 8747 forint 50 fillér, 1343-an értek el 11 találatot. A nyereményösszeg 416 Ft, 25 fillér. 14014-en érték el tíz találatot. A nyereményösszeg 53 forint 75 fillér.

A tartalékos D. Honvéd idegenből is elhozta a két pontot

EGY MÉRKŐZÉS VAN MÁR CSAK HATRA A MEGYEI LABDARUGÓ-BAJNOKSÁGBAN

A vasárnapi fordulóval lényegében befejeződött a megyei labdarúgó-bajnokság, már csak egy mérkőzés van hátra. Az elmaradt Püspökladányi Törökvs — D. Haladás találkozó október 23-án bonyolították le. A vasárnapi fordulóban a várt eredmények születtek. Az eheli fordulóban legjobb teljesítményt nyújtottak: Nyitrai, Tátrai (D. Honvéd), Nyitrai (Püspökladány), Wágner, Juhász, János, Pados (D. Dózsa), Szilágyi, Rácz (D. Vasútépítő), Jakab, Vaskó (D. Haladás), Gere (D. Állomás Törökvs), Farkas, G. Nagy (D. Kinizsi), Kőrösi, Gláry (D. Bástya), Halász, Dihen (D. Közlekedési Törökvs), Széll (D. Vörös Meteor).

A BAJNOKSÁG ÁLLASA table with columns for team, points, goals, and matches played.

OKTOBER 19-ÉN FELSZABADULÁSI VÁLTOFTUTAS LESZ DEBRECENBEN

A csapatok rajtszáma:
UTTORÓ FIU,
1. Csapókeri út isk., 2. Péterfia utcai isk., 3. Szabadságtelep I., 4. Szabadságtelep II., 5. Péterfia u. I., 6. Péterfia utca II., 7. Péterfia u. III., 8. Fazekas út isk. I., 9. Fazekas út isk. II., 10. Poroszlai út I., 11. Poroszlai út II., 12. Rákosi telep, 13. Pacsirta u. I., 14. Pacsirta u. II., 15. Pacsirta u. III., 16. Bécs utca iskola, 17. Fűvészkerület iskola I., 18. Fűvészkerület iskola II.

UTTORÓ LEÁNY

1. Dimitrov utcai iskola, 2. Csapókeri út isk., 3. Petőfi út isk., 4. Poroszlai út isk. I., 5. Poroszlai út isk. II., 6. MÁV műhelytelep isk., 7. Rákosi telep isk., 8. Mester utcai isk. I., 9. Mester utcai isk. II., 10. Kossuth utcai isk. I., 11. Kossuth utcai isk. II., 12. Leány utcai iskola.

FERFIK

1. MTH 109. I., 2. MTH II., 3. D. Traktor, 4. TITÁSZ Vasas, 5. Vasipari Vállalat, 6. Csokonai gimn., 7. Ép. Ip. Technikum, 8. Közgazd. Technikum I., 9. Közgazd. Technikum II., 10. Építők, 11. Tanítóképző, 12. Gépipari Technikum I., 13. Gép. ip. Techn. II., 14. Fazekas Gimnázium, 15. Jánnyvár, Törökvs, 16. Ref. gimn. I., 17. Ref. gimn. II., 18. D. Posttagazd. Törökvs, 19. Vagyipari Technikum, 20. D. Haladás, 21. GGCS Vasas, 22. D. Honvéd, 23. Mezőgazd. Akadémia.

BEFEJEZŐDTEK A SÜLYEMELŐ VILÁG-ÉS EURÓPABAJNOKSÁG KÜZDELMEI

Münchenben átnapos küzdelem után befejeződtek a súlyemelő világ- és Európa-bajnokság versenyei. A küzdelmekben a Szovjetunió versenyzőit szerepltek legeredményesebben, akik négy világ- és hat Európa-bajnokságot szereztek. Az USA versenyzőit három világbajnokság jutott.

A Világbajnokság nemzetek közti pontversenyében: 1. Szovjetunió 29 ponttal, 2. Egyesült Államok 24 ponttal, 3. Egyiptom 4 ponttal.

APRÓHÍRDETÉSEK

ALFÖLDI palotában lévő 2 szoba, hallos, összköltéses lakásom elcserelem keressék lakással, Hónig. ELADÓ Kinizsi utca 16 számú ház, beköltözhető. Figyelme! AUTOLÁMPA FONCSORÓZÁSOT, nikkelezés és krómazásat vállalom, FANCSALI, Hatvan utca 29. szám.

HIREK

Súlyos börtönbüntetések egy spekuláns banda ügyében

A nyiregyházi megyei bíróság több hélig tartó tárgyalás után meghozta ítéletét a kisvárdai járásban üzérkedő spekuláns banda ügyében. A banda tagjai hosszabb ideig kupekedtek, serteséket, marhákat és csikókat adtak-veleik, nagy nyereséggel. Balogh Gyula kisvárdai lakos, a banda vezetője 120 mázsa súlyban marhákat és 170 mázsa súlyban serteséket vásárolt és adott tovább magas áron. Balogh Ferenc egyszerre 40 —50 csikót is megvett és eladott. Tóth István, volt földbirtokos a kupekedésen kívül nagy mennyiségű dollárt is rejtgetett lakásán. Közreműködött a bűncselekményekben Kosztlyi Ferenc, az Állatforgalmi Vállalat kisvárdai kirendeltségének vezetője és Czibere Miklós porcsalmi lakos is.

A bíróság Balogh Gyulát 7 évi, Balogh Ferencet öt évi, Tóth Istvánt hat évi, Kosztlyi Ferencet és Czibere Miklóst négy és fél—négy és fél évi börtönrre ítélte. A banda többi tagját kétévi, vagy annál rövidebb tartamú börtönbüntetéssel sújtotta a bíróság.

1955 Október 18 KEDD

Tíz évvel ezelőtől, 1945-ben megnyitott az Uzsorai Állami Egyetem. VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Égősen felhős idő. Sok helyen, főként északra eső, helyenként köd. Mészkelt déli, délnyugati, időnként élénkebb nyugati, északnyugati szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 13—16 fok között. A fűtés alapjául szolgáló várható középhőmérséklet tíz fok alatt.

DEBRECENI JÁRÁSI TANÁCS MA DÉLÉLT 17 ÓRÁKOR RENDS TANÁCSLÉST TART A KOSZUTH U. 12-14 SZÁM ALATTI KULTURTEREMEN.

MA DELUTAN 5—7-ig Győry György III. kerületi és Laboncz András városi tanácsok Szabadság útja 26 szám alatt, a III. kerületi tanácsban, fogadóórát tartanak. SULZBERGER, a New York Times tudósítója párizsi közleményben kijelenti: „A kezdeményezésünkre létrehozott „északi övezet” — Törökország, Irak, Irán és Pakisztán szövetsége — csakúgy irányul a Szovjetunió, mint Egyiptom ellen.”

NAGY MEGLEGEDESRE TALÁLT az indiai közvélemény körében az a hír, hogy N. A. Bulgatynin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke és N. Sz. Hruscsov, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének tagja elfogadta Dzsavaharlal Nehrunak, az Indiai Köztársaság miniszterelnökének meghívását és ez év novemberében, vagy decemberében ellátogat Indiába.

A BRAZILIAI VÁLASZTÁSON — a brazil és az amerikai sajtó véleménye szerint a szavazatok összeszámálása még nem ért véget) — a népszerűségét élvező Juscelino Kubitsek elnököt és Joao Goulart alelnököt — jelölt győzött.

Munkásokat keresnek

FÜTŐ segédmunkást keres Állami Zeneművészeti Szakiskola, Vár u. 1. II. BOLTVEZETŐT azonnali belepésre keres a Sámsoni Földművelésügyi hivatal.

NÉPLAP

A Magyar Dolgozók Pártja Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja Szerkeszti: a szerkesztő bizottság Felelős kiadó: Az MDP Hajdú-Bihar megyei párt-vezérfőbizottsága. Szekesvári: Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Terjeszti: a Megyei Postahivatal Hírlaposztálya és a hírlap-kereskedő postahivatalok. Szabadság Lanyomda Debrecen

NÉPLAP

XII. ÉVFOLYAM, 240

DICSŐ

Irta a debreceni Kossuth

Ma tizenegy éve, hogy recen a menekülő fasizipatok többnapos visszalása után felszabadult, s szövetségesnek állt lengyel barbár pusztítóvel leirobbantott ipari és raktárak — többek élelmiszerraktárak — s kiégett házak maradványai közül a megfűstölt falai közül a levegő ült meg a levegő, míg időre elhalgatót a óia egyre erősödő s vélcaknem egyetlen há ősszefüggető detonációk gyűjtőgyerjén. De a cledező város lakosságyűjtődés távolodó újból és újból figyel a Magyarország földzajló hatalmas küzdecseregtek, ropogtak, sztak immár azok a láncoklyekkel a német fasizip há kiszolgálói, a megszállt tőkés és földesok s minden aljasságszolgái, a magyarorszásisziszták segítségével a magyar népet guzbaik, egy minden érdekében téiben álló háborúba (ta. Ezt a láncot a hevedelőmező és ellenségszöjvet csapásokkal, szöjvet fősök, a szöjvcsereg harcossai törték a magyarországi nagyok amnyiszor megáruslása és a tőkésök a dolgozó néptől megpillanában is megkötta, hogy a magyar négetel gyűjtővel a kegelarcoljanak a szöjvetok oldalán nemzeti fűségükért, szabadságukészista leigazóik, elpellen. Horthy és kömeg az összeomlás szöjvet fasizista Németo is elűrté a megalázást, szemere lobbantását, hometorszag Magyarorszatományának tekinté nélküli veti alá hadköljainak. „Németorszagorországot annyira szférájába tartozónak — mondotta a német külügyminisztere mebből Horthynak —, hogy metek nem adják felországot.” Ha pedig mondotta — „belső lás lenne Magyarország az ok mindenképpen szallanak és Bécstől tott csapatokkal és segitséggel le fogom minden felforgatási kHorthyék a német Magyarorszag nemzetiságát rútol kigöjvöldéséit, s még Horthyverszüneti proklamachangzása után is agyaltak Hitler képvimiként lehetne b hogy Magyarorszag veszélybe ne hozza a német csapatokat. Erban nem kellett sokakozniuk, mert a köa hadvezetés azzal a tással, hogy a feyvegyezmény aláírása frontot tüstént nem meg a szöjvet csapatmódot adtak a németalknak és magyar bnek, hogy a hatalma be ragadva Magyarörtületen tovább folygyveres ellenállástgyar földbirtokosok érdekeit képviselő rendszer — félve magyar néptől s a mámat a saját országvalószínű Szovjetunióvetette oda áldozatul fasizmusnak a magának tíz-és százezer egész országot. De szág vérell áztatottgyáva áruslása s a fasizmet nem ismerő sa ellenére sem lett